

PRAKSISOVERSIGT · FAMILIERET

Praksisoversigt over ægteskabsbetingelser og prøvelse af ægteskab

Alderskrav, proformaforbud, lovligt ophold og prøvelsesmyndighedernes kompetence

Version 2 Opdateret 16. jul. 2026 16 afgørelser · 2015-2025

[Læs online](#)

INTRODUKTION

Ægteskabsbetingelserne i kapitel 1 i lov om ægteskabs indgåelse og opløsning prøves administrativt – af den kommunale prøvelsesmyndighed eller, når mindst én part ikke har dansk/nordisk statsborgerskab eller ret til tidsubegrænset ophold, af Familieretshuset. Området er præget af to reformer: afskaffelsen af aldersdispensationen og lovfæstelsen af anerkendelsesreglerne ved lov nr. 81 af 24. januar 2017, og indførelsen af det selvstændige proformaforbud i § 8 a ved lov nr. 1321 af 27. november 2018. Den offentliggjorte praksis er koncentreret hos Udlændingenævnet, der anvender de samme momenter som prøvelsesmyndigheden, mens domstolsprøvelsen er sparsom og hovedsagelig angår vielsens formelle grundlag. Det gennemgående retlige mønster er, at proformaafslag kræver et sikkert grundlag og ikke blot en formodning, mens 18-årskravet efter 2017 er absolut og også slår igennem ved anerkendelse af udenlandske ægteskaber.

PRINCIPPER UDLEDT AF PRAKSIS

- 01** Alderskravet på 18 år står i ægteskabslovens § 2 og er absolut – § 1 a med den tidligere dispensationsadgang blev ophævet ved lov nr. 81 af 24. januar 2017.
- 02** En vielse, hvor en part ikke var fyldt 18 år, eller som strider mod proformaforbuddet i § 8 a, er ugyldig efter § 21, stk. 1 – Familieretshuset kan dog godkende den som gyldig, hvis særlige grunde taler herfor.
- 03** Afslag efter proformaforbuddet i § 8 a forudsætter et sikkert grundlag; en formodning om proforma er efter forarbejderne udtrykkeligt ikke tilstrækkelig.
- 04** Proformavurderingen er en samlet vurdering af samtlige forhold – manglende samliv, manglende fælles sprog, stor aldersforskel og begrænset personligt kendskab er momenter, men ingen af dem er i sig selv afgørende.
- 05** Et ægteskab er ikke proforma, blot fordi motivet til at gifte sig netop nu er at sikre opholdsret, når parterne har et reelt følelsesmæssigt forhold og fx har boet sammen i længere tid.
- 06** Objektiv dokumentation for løbende kontakt, gentagne besøg og økonomisk støtte kan afkræfte en proformaformodning og føre til omgørelse.

- 07 Kravet om lovligt ophold i § 11 a skal være opfyldt på vielsestidspunktet – ikke blot da prøvelsesattesten blev udstedt – og processuelt ophold under en verserende ansøgning tæller ikke.
- 08 Kompetencen er delt: Familieretshuset prøver ægteskabsbetingelserne, når ikke begge parter har dansk/nordisk statsborgerskab eller ret til tidsbegrænset ophold, jf. § 13, stk. 3; § 8 a er i praksis kun relevant i disse sager.
- 09 Vielsesmyndigheden skal ikke efterprøve prøvelsesmyndighedens arbejde, men må aldrig foretage en vielse, hvis den bliver bekendt med, at ægteskabsbetingelserne ikke er opfyldt, jf. § 19, stk. 3.
- 10 Afvisning af at foretage en vielse kan ikke påklages; parterne må i stedet indgive en ny ansøgning om prøvelse mod nyt gebyr.
- 11 Udenlandske ægteskaber anerkendes efter § 22 b, stk. 1, hvis de er gyldige i indgåelseslandet, men ikke hvis parterne ikke var samtidig til stede, der er tale om proforma, en part var under 18 år, eller anerkendelse strider mod ordre public.
- 12 Undtagelsen i § 22 b, stk. 3, har et meget snævert anvendelsesområde – hverken fællesbørn eller langvarigt samliv kan alene begrunde anerkendelse af et mindreårigeægteskab.
- 13 Manglende anerkendelse efter § 22 b virker begge veje og kan undtagelsesvis komme parten til gode, fx når et ikke-ankendt barneægteskab betyder, at parten ikke har stiftet selvstændig familie.
- 14 18-årskravet ved anerkendelse gælder ikke for EU-/EØS-borgere og disses ægtefæller, jf. § 22 b, stk. 4.
- 15 Retten til at indgå ægteskab efter EMRK artikel 12 er ikke absolut og kan begrænses af national lovgivning, herunder straffuldbyrdelsesretlige restriktioner, så længe begrænsningen ikke er vilkårlig eller generel.

§ 1 Hvor står ægteskabsbetingelserne – og hvorfor § 1 a er en fælde

Ægteskabsbetingelserne findes i kapitel 1 i lov om ægteskabs indgåelse og opløsning, hvis overskrift siden [lov nr. 532 af 12. juni 2012](#) lyder »Lovens anvendelsesområde samt ægteskabsbetingelser«. Forarbejderne til proformaforbuddet opregner selv kredsen af betingelser:

Ægteskabsloven indeholder en række betingelser for, at et par kan indgå ægteskab i Danmark. Disse betingelser fremgår af §§ 2, 3, 6-10, 11 a og 11 b.

Paragrafnummereringen har flyttet sig markant, og ældre fremstillinger henviser fortsat til bestemmelser, der ikke længere findes. Særligt **§ 1 a** – som frem til 2017 rummede alderskravet og dispensationsadgangen – er **ophævet**. **§ 1** indeholder i dag alene lovens anvendelsesområde: at loven finder anvendelse på ægteskab mellem to personer af forskelligt køn og mellem to personer af samme køn. Denne bestemmelse blev indsat ved 2012-loven, hvor den hidtidige § 1 om mindreåriges ægteskab blev til § 1 a – som altså siden er ophævet igen.

Den gældende systematik ser således ud:

Bestemmelse	Betingelse
§ 2	Alderskrav – den, som er under 18 år, må ikke indgå ægteskab
§ 3	Værgens samtykke ved værgemål efter værgemålslovens § 5 eller § 6
§ 4	Prøvelsesmyndigheden kan tillade ægteskabet, hvis værgesamtykke nægtes uden rimelig grund
§ 6	Slægtskabsforbud – ret op- og nedstigende linje samt søskende
§ 8 a	Proformaforbud (opholdsformål)
§ 9	Bigamiforbud – tidligere ægteskab/registreret partnerskab må ikke bestå
§ 10	Skiftekrav efter opløsning ved død
§ 11 a	Lovligt ophold i Danmark
§ 11 b	Erklæring om kendskab til udlændingelovens sammenføringsregler

Bemærk, at § 5 ligeledes er ophævet, og at § 23 – omstødelsesbestemmelsen – henviser til netop § 6 og § 9, hvilket bekræfter, at § 6 er slægtskabsforbuddet og ikke en handleevnebestemmelse. Manglende evne til at handle fornuftsmæssigt er ikke en ægteskabsbetingelse i kapitel 1, men en selvstændig omstødelsesgrund i § 24, stk. 1, nr. 1.

LOV

Ægteskabsloven § 1

Ægteskabsloven § 2

Ægteskabsloven § 3

Ægteskabsloven § 4

Ægteskabsloven § 6

Ægteskabsloven § 8a

Ægteskabsloven § 9

Ægteskabsloven § 10

Ægteskabsloven § 11a

Ægteskabsloven § 11b

§ 2 Alderskravet i § 2 – fra skønsmæssig dispensation til absolut grænse

Frem til 2017 fulgte det af den dagældende § 1 a, at den, som var under 18 år, ikke måtte indgå ægteskab **uden tilladelse** fra kommunen. Dispensationsadgangen var ikke lovreguleret, men hvilede på en mangeårig administrativ praksis, som forarbejderne beskriver sådan:

Der gives efter praksis som udgangspunkt ikke dispensation, hvis begge parter er under 18 år, medmindre der foreligger særlige omstændigheder. Efter praksis gives der ikke dispensation, hvis en af parterne er under 15 år. Dette skyldes, at den seksuelle lavalder i Danmark er 15 år, jf. § 222 i straffeloven.

Ved lov nr. 81 af 24. januar 2017 – med ikrafttræden 1. februar 2017 – blev både § 1 a og den daværende § 2 om forældresamtykke ophævet, og i stedet indsattes en ny § 2 med den nuværende ordlyd: »Den, som er under 18 år, må ikke indgå ægteskab.« Forarbejderne er utvetydige om virkningen:

Efter den foreslåede ordning vil der være en absolut aldersgrænse for indgåelse af ægteskab i Danmark på 18 år, og det vil i modsætning til den gældende ordning, ikke være muligt at dispensere herfra.

Reformen blev fulgt op af to konsekvensændringer, der viser, hvor gennemgribende den var. For det første blev § 21, stk. 1 ændret, så en vielse kun er gyldig, hvis »begge parter ved vielsen var fyldt 18 år« – alderskravet fik

altså direkte gyldighedsvirkning og ikke blot karakter af en ordensforskrift. For det andet blev klageadgangen i § 58 b tilpasset, idet henvisningen til »§§ 1 a og 4« blev ændret til blot »§ 4«: der er ikke længere nogen aldersafgørelse at klage over.

At grænsen er absolut, viser sig også indirekte i senere lovgivning. Da henvisningen i § 11 a, stk. 1 til udlændingelovens § 5, stk. 2, blev fjernet ved lov nr. 1321 af 27. november 2018, var begrundelsen netop, at bestemmelsen kun angik børn under 18 år, og at henvisningen derfor var blevet »uden indhold«.

LOV

Straffeloven § 222

Ægteskabsloven § 2

Ægteskabsloven § 11a, stk. 1

Ægteskabsloven § 21, stk. 1

§ 3 Proformaforbuddet i § 8 a – bevistærsklen er et sikkert grundlag

Indtil 1. januar 2019 var proforma retligt irrelevant ved selve prøvelsen. Forarbejderne beskriver udgangspunktet skarpt: »At der er tale om et proformaægteskab med det afgørende formål at opnå ret til ophold i Danmark eller i et andet EU-/EØS-land, har ingen betydning for, hvorvidt ægteskabsbetingelserne er opfyldte.« Proforma kunne alene føre til afslag på opholdstilladelse efter udlændingeloven – ikke til afslag på selve vielsen.

Med lov nr. 1321 af 27. november 2018 blev § 8 a indsat som en selvstændig ægteskabsbetingelse:

Ægteskab må ikke indgås, hvis der er bestemte grunde til at antage, at der er tale om et proformaægteskab med det afgørende formål at opnå ret til ophold i Danmark, i et land, der er tilsluttet Den Europæiske Union eller er omfattet af aftalen om Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde, eller i Schweiz.

Bestemmelsen har et præcist afgrænset formål. Forarbejderne fremhæver, at »proformaægteskab kan også indgås med andre formål f.eks. at begrænse betaling af arveafgift eller skat, men sådanne proformaægteskaber er ikke omfattede af den foreslåede bestemmelse«. Kun opholdsformålet er reguleret.

Den afgørende retlige nøgle er bevistærsklen, som forarbejderne fastlægger ordret:

Der kan kun træffes afgørelse om, at ægteskabsbetingelsen i § 8 a ikke er opfyldt, hvis der foreligger et sikkert grundlag for at antage, at ægteskabet indgås med det i bestemmelsen beskrevne formål. En formodning om, at der er tale om et proformaægteskab, vil således ikke være tilstrækkelig til at træffe afgørelse om, at § 8 a ikke er opfyldt.

Denne tærskel er gentaget ordret i Ægteskabsvejledningens punkt 2.11 og er udtrykkeligt afstemt med udlændingelovens § 9, stk. 12 om nægtelse af opholdstilladelse på grund af proforma. Derfor er Udlændingenævnets praksis efter udlændingeloven den bedste tilgængelige kilde til, hvordan »bestemte grunde« udfyldes i praksis.

Lige så vigtig er den negative afgrænsning, som ofte overses:

Såfremt parterne har et reelt følelsesmæssigt forhold til hinanden og f.eks. har boet sammen i en længere periode, men deres motiv for at indgå ægteskab på netop dette tidspunkt er at opnå familiesammenføring med henblik på at sikre den enes ret til ophold i EU, f.eks. fordi dennes opholdsgrundlag udløber, er der ikke tale om et proformaægteskab omfattet af den foreslåede bestemmelse.

Et opholdsretligt *motiv* er altså ikke i sig selv nok. Det skal være det **afgørende formål** med selve ægteskabet.

LOV

Udlændingeloven § 9, stk. 12

Ægteskabsloven § 8a

§ 4 Momenterne i proformavurderingen – og at ingen af dem står alene

Forarbejderne til § 8 a opregner de momenter, prøvelsesmyndigheden skal inddrage, og [Ægteskabsvejledningens punkt 2.11](#) gengiver dem: manglende samliv på fælles bopæl, manglende evne til at kommunikere på samme sprog, stor aldersforskel samt manglende eller begrænset personligt kendskab. Hertil kommer et særligt EU-moment: om den part, der er EU-statsborger, tidligere har været gift med en tredjelandsstatsborger, og dette ægteskab blev opløst kort efter, at den pågældende opnåede opholdsret.

Men momenterne er netop momenter. Både forarbejderne og vejledningen understreger:

Der er tale om en samlet vurdering af sagen. Et ægteskab betragtes således ikke nødvendigvis som et proformaægteskab, alene fordi der er stor aldersforskel mellem parterne, eller parret ikke bor sammen.

Udlændingenævnets praksis illustrerer, hvordan momenterne kumuleres frem for at anvendes enkeltvis:

Afgørelse	Bærende momenter	Udfald
Udlændingenævnets afgørelse af 24. marts 2015	Ca. 3 ugers samvær; intet reelt samliv; ansøger havde tidligere søgt ophold med falsk pas	Afslag
Udlændingenævnets afgørelse af 12. januar 2017	Viele få dage efter første fysiske møde; beslutning truffet før parterne mødtes	Afslag – »sikkert grundlag«
Udlændingenævnets afgørelse af 8. februar 2018	Forhold indledt under 8 års ulovligt ophold; historik med falsk identitet	Afslag
Udlændingenævnets afgørelse af 20. januar 2022	Intet fælles sprog (Google Translate); vielse 2 mdr. efter første kontakt; grove forklaringsdivergenser	Afslag
Udlændingenævnets afgørelse af 7. juli 2023	7 dages dokumenteret samvær før vielse; konstruerede arbejdsgivererklæringer; 14 års aldersforskel	Afslag
Udlændingenævnets afgørelse af 2. august 2023	7 dage i Sudan; forlovelsesoplysning fremkom først under klagesagen	Afslag
Udlændingenævnets afgørelse af 1. juni 2024	Første fysiske møde få dage før bryllup; 15 års aldersforskel	Afslag

To tværgående træk fortjener at blive fremhævet.

Aldersforskellen indgår som delelement – aldrig alene. I både afgørelsen af 7. juli 2023 (14 år) og af 1. juni 2024 (15 år) formulerer nævnet det udtrykkeligt som »et delelement i den samlede vurdering«, hvor det bærende var det manglende personlige kendskab.

Kulturelle forklaringer tilsidesættes ikke pr. automatik, men ændrer ikke kendskabsvurderingen. I afgørelsen af 12. januar 2017 anerkendte nævnet, at arrangerede ægteskaber er kutyme i Nepal, men fastslog, at det ikke ændrer vurderingen af det manglende personlige kendskab på vielsestidspunktet. Heller ikke et stort og bekosteligt bryllup eller efterfølgende internetkontakt kunne afkræfte formodningen.

Ansøgerens motiv kan bære afgørelsen alene. I afgørelsen af 24. marts 2015 præciserede nævnet, at der kan gives afslag alene baseret på ansøgerens motiver – selv om den herboende ægtefælle måtte have indgået ægteskabet af kærlighed. Det samme princip blev anvendt i afgørelsen af 8. februar 2018.

Omvendt peger [vejledningens punkt 2.11](#) på de forhold, der trækker den anden vej:

Omvendt taler det for, at der er tale om et reelt forhold og ikke et proformaægteskab, at parterne har boet sammen i en årrække, at de har fælles børn, eller at de har fælles økonomi, herunder har optaget lån sammen.

LOV	Udlændingeloven § 9, stk. 12	Ægteskabsloven § 8a
PRAKSIS	Udlændingenævnet · Afslag på opholdstilladelse til ægtefælle grundet manglende forudgående kendskab og formodning om proformaægteskab	01.06.2024
	Udlændingenævnet · Afslag på ægtefællesammenføring grundet mistanke om proformaægteskab og manglende personligt kendskab	02.08.2023
	Udlændingenævnet · Afslag på ægtefællesammenføring grundet formodning om proformaægteskab og manglende personligt kendskab	07.07.2023
	Udlændingenævnet · Afslag på ægtefællesammenføring grundet proforma-vurdering og væsentlige uoverensstemmelser i forklaringer	20.01.2022
	Udlændingenævnet · Stadfæstelse af afslag på opholdstilladelse til ægtefælle efter formodning om proforma-ægteskab	08.02.2018
	Udlændingenævnet · Stadfæstelse af afslag på opholdstilladelse til medfølgende ægtefælle grundet proformaægteskab	12.01.2017
	Udlændingenævnet · Afslag på ægtefællesammenføring grundet mistanke om proformaægteskab og urigtige oplysninger	13.09.2016
	Udlændingenævnet · Afslag på ægtefællesammenføring stadfæstet på grund af vurdering om proforma-ægteskab	24.03.2015

§ 5 Når formodningen ikke holder – kravet om sikkert grundlag i praksis

Kravet om et sikkert grundlag er ikke en tom formel. [Udlændingenævnets afgørelse af 1. maj 2024](#) er det klareste eksempel på, at den kan bære en omgørelse.

Udlændingestyrelsen havde meddelt afslag efter [udlændingelovens § 9, stk. 12](#). Efter et mundtligt møde ændrede nævnet afgørelsen. Det bærende var, at referencens forklaring var troværdig, og at den var understøttet af **objektiv** dokumentation:

- skærm billeder af Messenger-kontakt over en femårig periode (2018-2023),
- dokumenterede besøg af en måneds varighed i både 2022 og 2023,
- dokumenterede pengeoverførsler over længere tid,
- fælles sprog, baggrund som barndomsvenner og ingen væsentlig aldersforskel.

Nævnet konkluderede, at der ikke forelå et tilstrækkeligt sikkert grundlag for at antage, at det afgørende formål var at opnå opholdstilladelse.

Sammenholdt med afslagssagerne tegner der sig en operationel forskel: det er ikke *forklaringen* om et reelt forhold, men den **dokumenterbare, daterbare og verificerbare** kontakt, der bærer. I afgørelsen af 7. juli 2023 og af 2. august 2023 blev forklaringen om, at chatkorrespondance var gået tabt ved telefonskift, netop afvist med, at tjenesterne kan tilgås fra andre enheder – sammenholdt med oplysningspligten i [udlændingelovens](#)

[§ 40, stk. 1](#). Og i afgørelsen af 20. januar 2022 var det ikke sprogbarrieren isoleret set, men kombinationen af sprogbarriere og fem konkrete forklaringsdivergenser om fundamentale personlige forhold (uddannelse, arbejdshistorik, karakteren af en abort), der gav det sikre grundlag.

Dokumenter, der fremstår konstrueret til lejligheden, vejer tungt imod parterne. I både afgørelsen af 7. juli 2023 og af 2. august 2023 tilsidesatte nævnet arbejdsgivererklæringer, fordi de indeholdt identiske formuleringer og sproglige fejl og manglede originale underskrifter.

LOV	Udlændingeloven § 9, stk. 12	Udlændingeloven § 40, stk. 1	Ægteskabsloven § 8a
PRAKSIS	Udlændingenævnet · Omgørelse af afslag på ægtefællesammenføring efter dokumentation for reelt forhold 01.05.2024 Udlændingenævnet · Afslag på ægtefællesammenføring grundet mistanke om proformaægteskab og manglende personligt kendskab 02.08.2023 Udlændingenævnet · Afslag på ægtefællesammenføring grundet formodning om proformaægteskab og manglende personligt kendskab 07.07.2023 Udlændingenævnet · Afslag på ægtefællesammenføring grundet proforma-vurdering og væsentlige uoverensstemmelser i forklaringer 20.01.2022		

Proforma i EU-retlig kontekst – misbrugsbegrebet og opholdsdirektivet

§ 6

Proformaforbuddet i [§ 8 a](#) rækker udtrykkeligt ud over Danmark: det omfatter ægteskab indgået med det afgørende formål at opnå ophold i Danmark, i et EU-/EØS-land eller i Schweiz. Forarbejderne angiver formålet direkte:

Den foreslåede bestemmelse er begrundet i ønsket om at stoppe muligheden for, at personer, der ikke er statsborgere i en EU-/EØS-stat (tredjelandstatsborgere), kan ansøge om familiesammenføring på baggrund af et dansk proformaægteskab og dermed opnå ret til ophold i EU.

Danmark skulle altså ikke kunne fungere som indgangsport til fri bevægelighed i det øvrige EU. Grænsefladen til opholdsdirektivet (direktiv 2004/38/EF) er direkte: netop dette direktiv er baggrunden for, at henvisningerne i [§ 11 a, stk. 1](#) i 2011 blev teknisk tilpasset, fordi kravet om opholdstilladelse for unionsborgere og deres familiemedlemmer blev ophævet og erstattet af registreringsbevis og opholdskort.

Den EU-retlige side håndteres i praksis via misbrugsbestemmelsen i EU-opholdsbekendtgørelsen. To afgørelser illustrerer den:

I [Udlændingenævnets afgørelse af 26. marts 2024](#) søgte en tyrkisk statsborger EU-opholdskort som familiemedlem til sin bulgarske ægtefælle efter en vielse i Sverige. Nævnet meddelte afslag efter [eu-opholdsbekendtgørelsen § 35, stk. 1](#). Bevisvurderingen er instruktiv: 23 **udaterede** fotografier og 14 siders **udateret** chatkorrespondance udgjorde ikke tilstrækkelig dokumentation, og der forelå intet bevis for fælles udgifter til husleje eller forbrug. Hertil kom, at ansøgeren havde opholdt sig ulovligt i Danmark siden 2019 og havde fået et barn med en anden kvinde fire måneder efter det tidspunkt, hvor parret hævdede at have mødtes.

I [Udlændingenævnets afgørelse af 5. september 2024](#) blev en EU-opholdsret bragt til ophør efter [EU-opholdsbekendtgørelsen § 35, stk. 2, nr. 3](#). Ansøgeren havde fået seks børn med sin tidligere danske ægtefælle – heraf tre mens han formelt var gift med den bulgarske unionsborger – parterne havde aldrig

været registreret på samme bopæl, og unionsborgeren havde været udrejst i næsten to år. Konsekvensen var vidtrækkende: da ægteskabet var proforma, havde ansøgeren **aldrig** haft et lovligt opholdsgrundlag, og femårskravet til tidsubegrænset ophold kunne dermed ikke opfyldes.

Denne retsvirkning – at proforma udhuler opholdsgrundlaget med tilbagevirkende kraft – svarer systematisk til ugyldighedsvirkningen i § 21, stk. 1 og til den manglende anerkendelse efter § 22 b, stk. 2, nr. 2.

LOV

[Ægteskabsloven § 8a](#)[Ægteskabsloven § 11a, stk. 1](#)[Ægteskabsloven § 21, stk. 1](#)[Ægteskabsloven § 22b, stk. 2](#)

PRAKSIS

Udlændingenævnet · Afslag på tidsubegrænset ophold og ophør af EU-opholdsret grundet konstateret proformaægteskab 05.09.2024

Udlændingenævnet · Afslag på EU-opholdskort grundet proformaægteskab og manglende dokumentation for reelt samliv 26.03.2024

§ 7 Lovligt ophold efter § 11 a – kravet gælder på vielsestidspunktet

Kravet om lovligt ophold blev indført med virkning fra 1. januar 1999 og fik sin nuværende struktur ved lovændringen i 2002. Formålet var fra begyndelsen klart: bestemmelsen »tilsigter at hindre proformaægteskaber og misbrug af ægteskab som middel til at opnå opholdstilladelse«.

Efter § 11 a, stk. 1 må ægteskab kun indgås, når hver af parterne har dansk indfødsret eller lovligt ophold efter udlændingelovens §§ 1-3 a, 4 b eller 6 eller i medfør af en opholdstilladelse efter §§ 7-9 f, 9 i-9 n, 9 p eller 9 q.

To forhold har særlig praktisk betydning.

Processuelt ophold tæller ikke. Forarbejderne til 2002-ændringen er kategoriske:

En udlænding herunder en asylansøger der alene har ret til at opholde sig her i landet, fordi den pågældendes ansøgning om opholdstilladelse er under behandling, vil derimod ikke kunne indgå ægteskab her i landet, idet et sådant processuelt ophold ikke henregnes til de kategorier af lovligt ophold, der efter den foreslåede bestemmelse i § 11 a stilles som betingelse for en udlændings adgang til at indgå ægteskab.

Dette var en bevidst skærpelse. Efter den tidligere bekendtgørelsesregel var kravet opfyldt, hvis opholdet var myndighederne bekendt, og de ikke kunne eller ville afbryde det – hvorfor asylansøgere som udgangspunkt havde lovligt ophold. Forarbejderne præciserer videre, at der heller ikke er adgang til ægteskab i tidsrummet fra et afslag med udrejsefrist til fristens udløb, og at udlændinge med afslag på asyl, som ikke kan udsendes, ligeledes er afskåret.

Tidspunktet er vielsen – ikke attesten. Forarbejderne fastslår:

Betingelsen i den foreslåede bestemmelse i § 11 a, stk. 1, skal være opfyldt på tidspunktet for vielsens forretelse. Det er således ikke tilstrækkeligt, at betingelsen er opfyldt ved udstedelsen af prøvelsesattesten eller ved henvendelsen til vielse myndigheden.

Dette er den direkte forklaring på attestreglen i § 19, stk. 1: er § 11 a kun opfyldt for et kortere tidsrum end fire måneder – fx fordi opholdstilladelsen udløber – skal attestens gyldighed begrænses tilsvarende. Reglen gentages i ægteskabsbekendtgørelsens § 5 og § 10, hvorefter begrænsningen skal anføres i attestens anmærkningsrubrik.

Dispensation efter § 11 a, stk. 2 forudsætter »ganske særlige omstændigheder, herunder navnlig varigheden af en udlændings ophold her i landet«. Forarbejderne peger på fire typetilfælde: meget langvarigt ophold med påviselig tilknytning til den påtænkte ægtefælle; alvorlig sygdom eller alvorligt handicap, hvor et afslag ville være urimeligt; at parterne har eller venter barn sammen; og at begge parter er asylansøgere med tilknytning til hinanden fra før indrejsen – fx hvor et ægteskab indgået i hjemlandet ikke kan efterprøves eller ikke anerkendes efter dansk ret.

§ 11 b supplerer med et erklæringskrav: hvor den ene part er herboende med indfødsret eller opholdstilladelse, og den anden ikke er, må ægteskab ikke indgås, uden at hver part har erklæret at være bekendt med udlændingelovens sammenføringsregler. Afgivelse af erklæringen er efter forarbejderne »en betingelse for, at prøvelsesattest kan udstedes«. Kravet gælder dog ikke, når den herboende er EU-/EØS-statsborger med opholdsret efter udlændingelovens § 6 eller schweizisk statsborger.

LOV

Ægteskabsbekendtgørelsen § 5

Ægteskabsloven § 11a, stk. 1, 2

Ægteskabsloven § 11b

Ægteskabsloven § 19, stk. 1

§ 8 Kompetencefordelingen mellem kommunen og Familieretshuset (§§ 12-13)

Efter § 12 skal det godtgøres, at ægteskabsbetingelserne er opfyldt, før ægteskab indgås, og ministeren fastsætter de nærmere regler – udmøntet i [ægteskabsbekendtgørelsen](#) og [Ægteskabsvejledningen](#).

§ 13 fordeler kompetencen efter et enkelt, men konsekvensrigt kriterium:

- **Hovedreglen (stk. 1-2):** kommunalbestyrelsens formand prøver betingelserne, på det sted hvor en af parterne bor eller opholder sig. I magistratskommuner kan opgaven henlægges til et magistratsmedlem eller en udvalgsformand.
- **Undtagelsen (stk. 3):** Familieretshuset prøver betingelserne, hvis **ikke hver** af parterne enten har dansk indfødsret, nordisk statsborgerskab, tidsubegrænset opholdstilladelse eller ret til tidsubegrænset ophold efter EU-reglerne.

Denne opdeling – indført ved [lov nr. 1321 af 27. november 2018](#) og senere overført fra Statsforvaltningen til Familieretshuset – er ikke tilfældig. Forarbejderne til § 8 a forklarer logikken: prøvelsen af proformaforbuddet skal »i alle tilfælde, hvor der objektivt er en risiko for, at der er tale om et proformaægteskab«, foretages af en specialiseret enhed. [Ægteskabsvejledningens punkt 2.11](#) drager konsekvensen:

Ægteskabsbetingelsen i § 8 a i ægteskabsloven vil i praksis kun være relevant at prøve i sager, hvor Familieretshuset har kompetencen til at prøve ægteskabsbetingelserne.

Begrundelsen er, at parterne i de kommunale sager pr. definition begge har dansk/nordisk statsborgerskab eller ret til tidsubegrænset ophold – hvorfor et proformaægteskab ikke kan give nogen opholdsretlig fordel.

Sagsoplysningen. Forarbejderne til § 8 a beskriver en trinvis fremgangsmåde: Familieretshuset indhenter oplysninger fra parterne; er der behov for oplysninger fra andre myndigheder, anmodes parret om at fremlægge dem. Det vil »i mange tilfælde være muligt at konstatere på skriftligt grundlag, at der ikke er tale om et proformaægteskab«, fx via dokumentation for årelangt samliv, fælles børn eller fælles økonomi. Kun hvis

spørgsmålet ikke kan afklares skriftligt – eller ved mistanke om falske dokumenter – **skal** parret indkaldes til samtale.

Processuel skadevirkning. Efter [Ægteskabsvejledningens punkt 2.1.2](#) kan Familieretshuset afgøre sagen på det foreliggende grundlag, hvis en part ikke medvirker, jf. § 11 i lov om Familieretshuset. Vejledningen opstiller dog klare rammer: Familieretshuset skal have præciseret, hvilke oplysninger der mangler, have vejledt om fremskaffelsen, have gjort parten opmærksom på skadevirkningen og have fastsat en rimelig frist, som skal forlænges på anmodning. Vejledningen tilføjer to væsentlige begrænsninger – der må ikke stilles krav om oplysninger, det er umuligt eller meget vanskeligt at fremskaffe, og officialmaksimen gælder fortsat. Et afslag på denne baggrund har ikke materiel retskraft, men parterne må indgive en **ny** ansøgning mod **nyt gebyr**.

Gebyr og oversættelse. Efter [§ 13, stk. 4](#) betales gebyr ved ansøgning omfattet af stk. 3; gebyret blev hævet fra 500 kr. til 850 kr. (2017-niveau) ved [lov nr. 81 af 24. januar 2017](#) og reguleres årligt. Efter [ægteskabsbekendtgørelsens § 8](#) kan Familieretshuset kræve dokumenter oversat for parternes regning – dog ikke ved nordiske sprog, når en part er nordisk statsborger – og kan kræve sikkerhedsstillelse for betalingen.

LOV

[Ægteskabsbekendtgørelsen § 8](#)[Ægteskabsloven § 8a](#)[Ægteskabsloven § 12](#)[Ægteskabsloven § 13, stk. 1-5](#)

Vielsens grundlag, prøvelsesattesten og vielsesmyndighedens

§ 9 afslagspligt

Efter [§ 15](#) indgås ægteskab ved kirkelig eller borgerlig vielse, og efter [§ 18, stk. 1](#) står adgangen til borgerlig vielse »åben for alle«. Vielsen foretages af borgmesteren, der efter [§ 18, stk. 2](#) skriftligt kan bemyndige ansatte i kommunens administration og kommunalbestyrelsesmedlemmer.

[Ægteskabsvejledningens punkt 3.2](#) advarer eftertrykkeligt om konsekvensen af fejl her: »En vielse foretaget af en person, der ikke tilhører den personkreds, der kan bemyndiges til at foretage borgerlige vielser, er ugyldig.« Afgående borgmestre, tidligere ansatte og borgmestre fra andre kommuner kan ikke bemyndiges, og konkrete bemyndigelser bortfalder ved borgmesterskifte – stillingsfuldmagter gør ikke. Familieretshuset kan **ikke** dispensere fra bemyndigelsesreglerne.

Heroverfor står, at godkendelse fra en anden kommune ved vielse dér efter [punkt 3.3](#) blot er en **ordensforskrift**: manglende godkendelse påvirker ikke vielsens gyldighed.

Prøvelsesattesten. Efter [§ 19, stk. 1](#) må vielse ikke foretages, før prøvelsesmyndigheden har attesteret, at betingelserne er opfyldt. Attesten gælder fire måneder, jf. tillige [ægteskabsbekendtgørelsens § 5-](#). Prøvelsesmyndigheden efter [§ 13, stk. 3](#), skal sende attesten og identitetsdokumentation med sikker digital post til vielsesmyndigheden. Efter [ægteskabsbekendtgørelsens § 16](#) kan en nordisk attest træde i stedet for en dansk – uanset parternes statsborgerskab.

Afslagspligten i § 19, stk. 3 er ubetinget: »Vielse må aldrig foretages, såfremt det er vielsesmyndigheden bekendt, at ægteskabsbetingelserne ikke er opfyldt.« [Ægteskabsvejledningens punkt 3.5](#) afgrænser pligtens rækkevidde præcist:

Dette betyder ikke, at vielsesmyndigheden skal foretage en ny prøvelse af ægteskabsbetingelserne og kontrollere den prøvelse af ægteskabsbetingelserne, som prøvelsesmyndigheden har foretaget, men vielsesmyndigheden må ikke foretage en vielse, hvis vielsesmyndigheden opdager, at ægteskabsbetingelserne alligevel ikke er opfyldte.

Det er altså en **reaktionspligt**, ikke en undersøgelsespligt – hvilket forarbejderne til § 8 a bekræfter: bestemmelsen »medfører ikke en forpligtelse for vielsesmyndigheden til at foretage en undersøgelse af, hvorvidt der er tale om et proformaægteskab i strid med § 8 a i ægteskabsloven, men alene en pligt til at reagere, hvis vielsesmyndigheden bliver opmærksom på, at der er tale om et proformaægteskab, f.eks. fordi det ved vielsen er tydeligt, at parterne ikke kender hinanden«. Vejledningen nævner som typetilfælde, at en part ikke er fyldt 18 år, ikke længere har lovligt ophold, anvender falske dokumenter, eller at parret ikke er identisk med det par, prøvelsen angik. Ved tvivl skal vielsen **udsættes** og tvivlen afklares med prøvelsesmyndigheden. Afvisning af at foretage en vielse **kan ikke påklages**; parterne må henvises til at indgive ny ansøgning om prøvelse.

Nødvielser. Efter § 19, stk. 2 kan vielse foretages uden fuld prøvelse ved alvorlig fare for, at sygdom umuliggør udsættelse. Efter vejledningens punkt 6.1 bør lægeerklæring så vidt muligt indhentes, og parterne skal altid erklære, at der ikke efter §§ 6 og 9 er hindringer, og at det afgørende formål ikke er at opnå opholdsret, jf. § 8 a. Parallele regler findes i [bekendtgørelsen om vielse i anerkendte trossamfund § 2](#) og i [cirkulæret om vielse inden for folkekirken § 5](#).

Retten til at blive viet er ikke ubetinget. I BS-4922/2025-VLR havde en livstidsdømt fået udstedt prøvelsesattest efter § 19, stk. 1 – de formelle krav til vielse var altså opfyldt – men kriminalforsorgen nægtede både udgang til vielse på rådhuset og besøgstilladelse til den kommende ægtefælle under henvisning til [straffuldbyrdslovens § 49 a](#) og [§ 51 a](#). Vestre Landsret understregede, at retten til at indgå ægteskab efter EMRK artikel 12 ikke er absolut, men skal udøves i overensstemmelse med national lovgivning, og henviste til Menneskerettighedsdomstolens praksis i *Frasik mod Polen* og *Jaremowicz mod Polen*: begrænsninger kan retfærdiggøres, hvis de ikke er vilkårlige eller generelt diskriminerende over for alle livstidsdømte. Landsretten fandt tillige, at et afslag på udgang ikke nødvendigvis afskærer vielse, hvis besøg kan tillades under undtagelsesbestemmelsen – og da der ikke var ansøgt konkret om besøg i det aktuelle fængsel med henblik på vielse, kunne der ikke fastslås en krænkelse. Dommen viser, at prøvelsesattesten fastslår, at *betingelserne* er opfyldt, men ikke i sig selv sikrer den *faktiske* adgang til vielseshandlingen.

LOV

[Straffuldbyrdsloven § 49a](#)[Straffuldbyrdsloven § 51a](#)[Ægteskabsbekendtgørelsen § 16](#)[Ægteskabsloven § 15](#)[Ægteskabsloven § 18, stk. 1-3](#)[Ægteskabsloven § 19, stk. 1-3](#)[Ægteskabsloven § 20](#)

PRAKSIS **Landsretten** · Vestre Landsrets dom om livstidsdømts ret til at indgå ægteskab og afslag på udgang og besøg 24.11.2025

§ 10 Indsigelser, indberetning og videregivelse (§ 22 a)

Indsigelser. Efter [ægteskabsbekendtgørelsens § 4](#) og [§ 9](#) fremsættes indsigelse mod et ægteskab over for den myndighed, der prøver betingelserne. Fremsættes indsigelsen **efter** attestens udstedelse, og kan den ikke straks afvises, skal prøvelsesmyndigheden omgående underrette vielsesmyndigheden – og ægteskabet må da ikke indgås, før indsigelsen er afgjort.

Indberetning. § 22 a har gennemgået tre faser. Bestemmelsen blev indsat i 2002 som en ren **mulighed** for den borgerlige vielsesmyndighed for at indberette formodet proforma til Udlændingestyrelsen. Forarbejderne

understregede dengang: »Der er ikke tale om, at vielsesmyndigheden er forpligtet til at indberette sådanne tilfælde«. I 2007 blev indberetningen gjort **obligatorisk**. Og ved [lov nr. 1321 af 27. november 2018](#) blev bestemmelsen nyaffattet til sin nuværende form:

- **Stk. 1** giver Familieretshuset som prøvelsesmyndighed efter § 13, stk. 3, **hjemmel** – ikke pligt – til at videregive oplysninger til Udlændingestyrelsen, Styrelsen for International Rekruttering og Integration samt politiet om parter, hvis ansøgning er afslået efter §§ 8 a eller 11 a. Videregivelse må kun ske, når oplysningerne vurderes nødvendige for modtagerens opgaver efter udlændingelovgivningen eller den strafferetlige lovgivning.
- **Stk. 2** pålægger den borgerlige vielsesmyndighed en **pligt** til at indberette til Familieretshuset, når en vielse afslås under henvisning til §§ 8 a eller 11 a.

En markant detalje i stk. 2 er begrundelsesasymmetrien, som både forarbejderne og [Ægteskabsvejledningens punkt 3.5](#) fastholder: ved **proforma**-afslag skal vielsesmyndigheden alene indberette, **at** vielsen er afslået – ikke hvorfor. Ved afslag på grund af **manglende lovligt ophold** skal årsagen derimod oplyses. Begrundelsen er databeskyttelsesretlig: ellers ville vielsesmyndigheden videregive personoplysninger, Familieretshuset ikke har behov for. Ønsker parret at få oplysningerne inddraget, kan Familieretshuset indhente dem med samtykke – nægtes samtykke, kan det tillægges processuel skadevirkning.

Forarbejderne til nyaffattelsen indeholder en usædvanligt udførlig databeskyttelsesretlig analyse. Videregivelsen kan omfatte oplysninger om rent private forhold og om strafbare forhold – fx brug af falske dokumenter efter [straffelovens § 171](#), urigtig erklæring efter [§ 162](#) eller ulovligt ophold efter udlændingelovens §§ 59 og 59 b. Hjemlen hviler dels på parternes samtykke ved ansøgningens indgivelse, dels – hvis samtykket trækkes tilbage, eller oplysningerne vedrører tredjemand – på databeskyttelsesforordningens artikel 6, stk. 4, jf. artikel 23, stk. 1, af hensyn til forebyggelse og efterforskning af strafbare handlinger og til reguleringen af udlændinges ophold.

At indberetning ikke i sig selv er bevis, blev slået fast allerede i 2002-forarbejderne: »En indberetning ... kan ikke i sig selv begrunde et afslag på ægtefællesammenføring«. Den kan derimod danne grundlag for yderligere oplysningsskridt, herunder samtale eller samlivskontrol. Endelig bemærkede forarbejderne, at indberetningsadgangen **ikke** gælder ved kirkelige vielser, og at præsternes tavshedspligt derfor er uberørt.

LOV

[Straffeloven § 162](#)
[Straffeloven § 171](#)
[Ægteskabsbekendtgørelsen § 4](#)
[Ægteskabsloven § 8a](#)
[Ægteskabsloven § 11a](#)
[Ægteskabsloven § 22a, stk. 1, 2](#)

§ 11 Ugyldighed efter § 21 og omstødelse efter §§ 23-24

Systematikken sonder skarpt mellem tre kategorier af mangler, og forskellen har stor praktisk betydning.

Ugyldighed (§ 21). Efter [§ 21, stk. 1](#) er en vielse kun gyldig, hvis den er sket for en kompetent myndighed, under iagttagelse af [§ 20, stk. 2](#) (samtidigt møde, gensidig erklæring, forkyndelse), og **begge parter ved vielsen var fyldt 18 år**. Endvidere er vielsen kun gyldig, hvis den ikke strider mod § 8 a. Ugyldighed indtræder altså **automatisk** – der kræves ingen dom. Både 18-årskravet og proformaklausulen er tilføjelser fra reformerne: aldersleddet ved [lov nr. 81 af 24. januar 2017](#), proformalet ved [lov nr. 1321 af 27. november 2018](#).

Efter § 21, stk. 2 kan Familieretshuset dog godkende en ugyldig vielse som gyldig, »såfremt særlige grunde taler herfor« – en ventil, der navnlig får betydning ved bemyndigelsesfejl.

Omstødelse efter § 23 – de objektive grunde. § 23, stk. 1 angiver, at et ægteskab omstødes, hvis det er indgået i strid med § 6 (slægtskab) eller § 9 (bigami). Til forskel fra § 21 kræver omstødelse **dom**. Tre træk fortjener opmærksomhed:

- Efter § 23, stk. 2 kan et bigamisk ægteskab **ikke** omstødes, når det tidligere ægteskab er ophørt, inden sag er anlagt – en reparationsregel uden sidestykke i § 21.
- Efter § 23, stk. 3 kan sag anlægges af **Familieretshuset** eller af en ægtefælle; ved bigami tillige af ægtefællen i det tidligere ægteskab. Anlægger Familieretshuset sag, skal den anlægges mod **begge** ægtefæller.
- Der gælder ingen frist for § 23-omstødelse.

Omstødelse efter § 24 – de subjektive grunde. § 24, stk. 1 hjemler omstødelse efter påstand af **den ene ægtefælle** i fire tilfælde: hvis ægtefællen ved indgåelsen befandt sig i en tilstand, der udelukker evnen til at handle fornuftsmæssigt (nr. 1); hvis ægtefællen blev **tvunget** (nr. 2); ved fejltagelse om person eller vilje (nr. 3); og ved svig om identitet eller om forhold ved den andens tidligere liv, som med fuld føje ville have afholdt den pågældende fra ægteskabet (nr. 4).

Her gælder derimod **dobbelte frister**, jf. § 24, stk. 2: sag skal anlægges inden 6 måneder efter, at tilstanden eller tvangen er ophørt, eller efter kendskab til forholdene i nr. 3-4 – og under alle omstændigheder inden **3 år** efter ægteskabets indgåelse. Tvangsægteskaber håndteres altså retligt gennem § 24, stk. 1, nr. 2, med den 3-årige absolutte frist som en reel begrænsning.

Handleevnen ved vielseshandlingen. Selv om manglende evne til at handle fornuftsmæssigt ikke er en ægteskabsbetingelse i kapitel 1, pålægger [Ægteskabsvejledningens punkt 3.4](#) vielsesmyndigheden en selvstændig pligt: konstaterer myndigheden, at en part mangler evnen til at handle fornuftsmæssigt, må vielsen ikke foretages. Ved nødvielser skærpes dette efter [punkt 6.1](#): »Viellesmyndigheden skal altid sikre, at parten kan handle fornuftsmæssigt«, og der bør ikke være tvivl om, at parten forstår handlingen og dens konsekvenser. Værgemålssporet er særskilt: efter § 3 må den, der er under værgemål efter værgemålslovens § 5 eller under værgemål med fratagelse af den retlige handleevne efter § 6, ikke indgå ægteskab uden værgens samtykke – og nægtes samtykke, kan prøvelsesmyndigheden efter § 4 give tilladelse, hvis der ikke er rimelig grund til nægtelsen.

Efter [retsplejelovens § 454, stk. 1](#) er ankefristen i omstødelsessager 4 uger, og der kan **ikke** meddeles tilladelse til anke efter fristens udløb af en dom om omstødelse – et udslag af hensynet til den familieretlige statusklarhed.

LOV

[Retsplejeloven § 454, stk. 1](#)[Ægteskabsloven § 3](#)[Ægteskabsloven § 4](#)[Ægteskabsloven § 20, stk. 2](#)[Ægteskabsloven § 21, stk. 1, 2](#)[Ægteskabsloven § 23, stk. 1-3](#)[Ægteskabsloven § 24, stk. 1, 2](#)

§ 12 Anerkendelse af udenlandske ægteskaber efter § 22 b

Før 2017 fandtes der ingen lovregler om anerkendelse. Forarbejderne beskriver den dagældende retstilstand: danske myndigheder anerkendte et udenlandsk ægteskab, hvis vielsen opfyldte indgåelseslandets form- og

kompetencekrav og i øvrigt var gyldig dér – medmindre anerkendelse ville stride mod grundlæggende danske retsprincipper (ordre public).

Ved [lov nr. 81 af 24. januar 2017](#) blev denne praksis lovfæstet i et nyt kapitel 2 a – **men med én afgørende ændring**. Om mindreårigeægteskaber siger forarbejderne:

I modsætning til den gældende ordning, hvorefter sådanne ægteskaber i udgangspunktet anerkendes, indebærer den foreslåede § 22 b, stk. 2, at disse ægteskaber i udgangspunktet ikke anerkendes.

[§ 22 b](#) har i dag denne struktur:

Stk.	Indhold
stk. 1	Hovedregel: anerkendelse, hvis ægteskabet er gyldigt i indgåelseslandet
stk. 2, nr. 1	Ikke anerkendelse, hvis parterne ikke var samtidig til stede ved vielsen
stk. 2, nr. 2	Ikke anerkendelse ved proforma efter § 8 a (<i>indsat 2018</i>)
stk. 2, nr. 3	Ikke anerkendelse, hvis en part ved vielsen ikke var fyldt 18 år
stk. 2, nr. 4	Ikke anerkendelse ved strid med grundlæggende danske retsprincipper
stk. 3	Undtagelse: tvingende grunde + urimelig situation
stk. 4	18-årskravet gælder ikke for EU-/EØS-borgere og disses ægtefæller

Bemærk nummerforskydningen: 18-årskravet stod oprindeligt i **nr. 2**, men blev til **nr. 3**, da proformagrunden blev indsat ved [lov nr. 1321 af 27. november 2018](#) – som også konsekvensrettede henvisningen i stk. 4. Ældre afgørelser henviser derfor til nr. 2, hvor gældende ret siger nr. 3.

Undtagelsen i stk. 3 er meget snæver. Forarbejderne udelukker udtrykkeligt de mest nærliggende argumenter:

Det forhold, at parret har eller venter fællesbarn, vil ikke alene kunne begrunde, at ægteskabet anerkendes. Heller ikke parrets langvarige tilknytning til hinanden, herunder at de har levet sammen igennem længere tid, eller det forhold, at parret har indgået ægteskab i et land, hvor samfundsnormer tilsiger, at samliv kun kan foregå inden for rammerne af et ægteskab, vil kunne begrunde, at ægteskabet anerkendes.

Det skoleeksempel, forarbejderne derimod anerkender, er dødsfald: hvor det på grund af en parts død er umuligt at løse de retlige udfordringer ved manglende anerkendelse – navnlig faderskab til fællesbørn og gensidig arveret. Ordningen forudsættes administreret i overensstemmelse med EMRK artikel 8.

Praksis viser, at reglen skærer hårdt. I [Udlændingenævnets afgørelse af 23. februar 2018](#) var ansøgeren 14 år ved vielsen i Syrien; ægteskabet kunne ikke anerkendes. Nævnet afviste også et subsidiært samlivsargument: et års samliv før ansøgeren fyldte 15 år udgjorde ikke et fast samlivsforhold af længere varighed. I [Udlændingenævnets afgørelse af 31. august 2023](#) var moderen 15 eller 17 år ved vielsen i Pakistan – uanset hvilken dato der blev lagt til grund, var hun under 18, og ægteskabet kunne ikke danne grundlag for opholdstilladelse, selv om parret havde fire fællesbørn og havde boet sammen fra 1995 til 2014.

Allerede før reformen nåede man et tilsvarende resultat ad ordre public-vejen: i [Udlændingenævnets afgørelse af 21. januar 2016](#) var den herboende reference 14 år ved vielsen i 1998. Nævnet tilføjede en principiel

betragtning, der har selvstændig værdi: **et samlivsforhold kan ikke give en bedre retsstilling end et ægteskab, som ville være ugyldigt på grund af alder.**

Men reglen virker begge veje. [Udlændingenævnets afgørelse af 18. maj 2023](#) viser den modsatte anvendelse. En syrisk kvinde havde fået opholdstilladelse som medfølgende barn i 2015 efter at have oplyst, at hun var ugift; senere kom det frem, at hun i 2014 som 15-årig var blevet gift i Syrien. Udlændingestyrelsen nægtede forlængelse med henvisning til urigtige oplysninger og til, at hun havde stiftet selvstændig familie. Nævnet **omgjorde** afgørelsen: netop fordi ægteskabet sandsynligvis ikke kunne anerkendes efter [§ 22 b](#), havde hun ikke stiftet selvstændig familie. Hertil kom, at der aldrig var etableret et fælles hjem, og at hun var underlagt forældremyndighed på vielsestidspunktet. Ikke-ankendelsen – som ellers er en beskyttelsesregel rettet mod barneægteskaber – kom altså her den mindreårige selv til gode.

Proformagrunden i stk. 2, nr. 2. Efter [Ægteskabsvejledningens punkt 9.3.3](#) skal parternes forhold **på vielsestidspunktet** undersøges på samme måde som ved [§ 8 a](#). Anerkendelse af et udenlandsk proformaægteskab efter stk. 3 kan efter forarbejderne kun komme på tale, »hvis parterne efter indgåelsen af ægteskabet har etableret et egentligt længerevarende samliv«. En vigtig overgangsregel: efter [§ 4, stk. 3, i lov nr. 1321 af 27. november 2018](#) gælder proformabetingelsen ikke, hvis en dansk myndighed har anerkendt ægteskabet **inden 1. januar 2019**.

Efter [§ 22 c](#) anerkendes et udenlandsk registreret partnerskab, hvis betingelserne i [§ 22 b](#) er opfyldt, og retsvirkningerne svarer til dansk ret.

LOV

[Ægteskabsloven § 2](#)[Ægteskabsloven § 8a](#)[Ægteskabsloven § 22b, stk. 1-4](#)[Ægteskabsloven § 22c](#)

PRAKSIS	Udlændingenævnet · Stadfæstelse af afslag på opholdstilladelse til medfølgende familie til en religiøs forkynner grundet manglende anerkendelse af ægteskab og afbrudt samliv	31.08.2023
	Udlændingenævnet · Omgørelse af nægtelse af forlængelse af opholdstilladelse trods oplysninger om tidligere indgået ægteskab som mindreårig	18.05.2023
	Udlændingenævnet · Afslag på ægtefællesammenføring til syrisk statsborger grundet ægteskab med mindreårig	23.02.2018
	Udlændingenævnet · Afslag på ægtefællesammenføring grundet manglende anerkendelse af ægteskab med mindreårig og langvarig adskillelse	21.01.2016

Sammenfatning – de bærende linjer og de tilbageværende uafklarede

§ 13 spørgsmål

Fire linjer bærer retsområdet.

1. To reformer har omkalfatret kapitel 1. [Lov nr. 81 af 24. januar 2017](#) gjorde 18-årsgrænsen absolut, gav den gyldighedsvirkning i [§ 21](#) og lovfæstede anerkendelsesreglerne i [§ 22 b](#) med et restriktivt syn på mindreårigeægteskaber. [Lov nr. 1321 af 27. november 2018](#) gjorde proforma til en selvstændig ægteskabsbetingelse i [§ 8 a](#), flyttede kompetencen i de risikobetonede sager til en specialiseret myndighed efter [§ 13, stk. 3](#) og byggede en myndighedskæde omkring [§ 22 a](#). Loven er fuldt konsolideret, og der foreligger ingen vedtagne, ikke-konsoliderede ændringer.

2. Bevistærsklen for proforma er høj – og reelt håndhævet. Kravet om et *sikkert grundlag* fremgår ordret af forarbejderne til [§ 8 a](#) og af [Ægteskabsvejledningens punkt 2.11](#). Momenterne – manglende samliv, manglende

fælles sprog, aldersforskel, begrænset kendskab – er kumulative indikatorer, ikke selvstændige afslagsgrunde. [Udlændingenævnets afgørelse af 1. maj 2024](#) viser, at objektiv, dateret dokumentation for kontakt, besøg og forsørgelse kan afkræfte formodningen. Det praktisk vigtigste – og hyppigst oversete – er den negative afgrænsning: et opholdsretligt **motiv** for at gifte sig netop nu gør ikke et reelt forhold til proforma.

3. Kompetencen er delt, men prøvelsen er samlet ét sted. Kommunen prøver, når begge parter har dansk/nordisk statsborgerskab eller ret til tidsbegrænset ophold; ellers Familieretshuset. Fordi § 8 a i praksis kun aktualiseres i Familieretshusets sager, er den kommunale prøvelse i realiteten en formalitetskontrol. Vielsesmyndigheden har efter [§ 19, stk. 3](#) en reaktionspligt, ikke en undersøgelsespligt – men reaktionspligten er ubetinget og gælder også over for en anden myndigheds prøvelse.

4. Sanktionssystemet er trelaget. Automatisk ugyldighed ved kompetence-, form-, alders- og proformamangler ([§ 21](#)) – med Familieretshusets reparationsadgang i stk. 2. Omstødelse ved dom uden frist ved slægtskab og bigami ([§ 23](#)) – med bigamiens særlige reparationsregel i stk. 2. Og omstødelse efter ægtefællens påstand med 6-måneders- og 3-årsfrister ved manglende handleevne, tvang, fejltagelse og svig ([§ 24](#)).

Hvor praksis er tynd. Domstolspraksis om selve ægteskabsbetingelserne er sparsom. [BS-4922/2025-VLR](#) angår grænsefladen mellem prøvelsesattest og faktisk adgang til vielse, ikke betingelsernes indhold. Der foreligger ikke offentliggjort domspraksis om omstødelse efter §§ 23-24 i det gennem søgte materiale, og Familieretshusets egne afgørelser om § 8 a offentliggøres ikke – hvorfor Udlændingenævnets praksis efter [udlændingelovens § 9, stk. 12](#) og efter EU-opholdsbekendtgørelsen er den bedste tilgængelige indikator for, hvordan »bestemte grunde« udfyldes. Da forarbejderne til § 8 a udtrykkeligt afstemmer bestemmelsen med udlændingelovens § 9, stk. 12, er den analogi velbegrundet – men den forbliver en analogi.

Afgrænsning. Denne oversigt behandler ikke ægteskabets opløsning eller bodeling (se [bodeling-skilsmisse](#)), ægtepagter og særeje (se [ægtepagter](#)), formueforhold under samliv uden vielse (se [samliv-uden-ægteskab](#)), den dybe værgemålsprøvelse (se [umyndiggoerelse-vaergemaal](#)) eller den udlændingeretlige vurdering af opholdstilladelse og ægtefællesammenføring (se [familiesammenfoering](#)).

LOV

[Udlændingeloven § 9, stk. 12](#)
[Ægteskabsloven § 8a](#)
[Ægteskabsloven § 13, stk. 3](#)
[Ægteskabsloven § 19, stk. 3](#)
[Ægteskabsloven § 21](#)
[Ægteskabsloven § 22a](#)
[Ægteskabsloven § 22b](#)
[Ægteskabsloven § 23](#)
[Ægteskabsloven § 24](#)

PRAKSIS

Landsretten · Vestre Landsrets dom om livstidsdømts ret til at indgå ægteskab og afslag på udgang og besøg 24.11.2025

Udlændingenævnet · Omgørelse af afslag på ægtefællesammenføring efter dokumentation for reelt forhold 01.05.2024

REFERENCE Lovgrundlag

6 paragraffer

Ægteskabsloven § 2		Ægteskabsloven § 8a	
Ægteskabsloven § 11a	stk. 1	Ægteskabsloven § 13	stk. 3
Ægteskabsloven § 19	stk. 3	Ægteskabsloven § 22b	stk. 2

MATERIALE Citerede afgørelser

16 afgørelser

LANDSRETTE · ANKEINSTANS

1

24.11.2025	Vestre Landsrets dom om livstidsdømts ret til at indgå ægteskab og afslag på udgang og besøg	10509-12389
------------	--	-------------

UDLÆNDINGENÆVNET · NÆVN / KLAGEINSTANS

15

05.09.2024	Afslag på tidsubegrænset ophold og ophør af EU-opholdsret grundet konstateret proformaægteskab	
01.06.2024	Afslag på opholdstilladelse til ægtefælle grundet manglende forudgående kendskab og formodning om proformaægteskab	
01.05.2024	Omgørelse af afslag på ægtefællesammenføring efter dokumentation for reelt forhold	
26.03.2024	Afslag på EU-opholdskort grundet proformaægteskab og manglende dokumentation for reelt samliv	
31.08.2023	Stadfæstelse af afslag på opholdstilladelse til medfølgende familie til en religiøs forkynder grundet manglende anerkendelse af ægteskab og afbrudt samliv	
02.08.2023	Afslag på ægtefællesammenføring grundet mistanke om proformaægteskab og manglende personligt kendskab	
07.07.2023	Afslag på ægtefællesammenføring grundet formodning om proformaægteskab og manglende personligt kendskab	
18.05.2023	Omgørelse af nægtelse af forlængelse af opholdstilladelse trods oplysninger om tidligere indgået ægteskab som mindreårig	
20.01.2022	Afslag på ægtefællesammenføring grundet proforma-vurdering og væsentlige uoverensstemmelser i forklaringer	
23.02.2018	Afslag på ægtefællesammenføring til syrisk statsborger grundet ægteskab med mindreårig	
08.02.2018	Stadfæstelse af afslag på opholdstilladelse til ægtefælle efter formodning om proforma-ægteskab	
12.01.2017	Stadfæstelse af afslag på opholdstilladelse til medfølgende ægtefælle grundet proformaægteskab	
13.09.2016	Afslag på ægtefællesammenføring grundet mistanke om proformaægteskab og urigtige oplysninger	
21.01.2016	Afslag på ægtefællesammenføring grundet manglende anerkendelse af ægteskab med mindreårig og langvarig adskillelse	
24.03.2015	Afslag på ægtefællesammenføring stadfæstet på grund af vurdering om proforma-ægteskab	